

Н.А.Кривошаков, Н.В.Попова, С.В.Лямина. // Здравоохранение Рос.Федерации. – 1998. – №5. – С.53-54.

6. Косарчук В.В. Вивчення стану здоров'я призовників та військовослужбовців з метою поліпшення комплектування Збройних Сил України / В.В.Косарчук, Л.А.Голик, В.А.Дуфинєць, Л.І.Бідненко // Сучасні аспекти військової медицини: Зб.наук.пр. ГВКГ МО України. – Випуск 8. – Київ: 2003. – С.44-49.

СОЦИАЛЬНЫЙ СТАТУС ПОДРОСТКОВ ПРИЗЫВНОГО ВОЗРАСТА И СЕМЕЙ, ГДЕ ОНИ ВОСПИТЫВАЛИСЬ

Шевчук Р.В., Хижняк М.И., Диденко Л.В.

Резюме. При проведенні соціологічного дослідження нас інтересували питання: освітнього цензу юнаків і їх батьків, матеріального і соціального положення сімей призовників по визначенню можливостей і труднощів в проведенні лікувально-оздоровчих заходів.

Ключевые слова: здоров'я юнаків, соціологічне дослідження, гідність к військової службі.

SOCIAL STATUS OF MILITARY AGE TEENS AND FAMILIES, WHERE THEY TRAINED

R.Shevchuk, N.Khyzhnyak, L.Didenko

Summary. In a survey we were interested in: educational qualifications youths and their parents, financial and social status of families of recruits to identify opportunities and difficulties of therapeutic measures.

Keywords: health youths sociological study suitability for military service.

УДК:

ПРОБЛЕМИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ПЕНСІОНЕРІВ МО УКРАЇНИ

Печиборщ В.П.

Науково-дослідний інститут проблем військової медицини ЗС України

Резюме. В даній публікації автор розглядає одну із складових медико-соціального захисту військовослужбовців, пов'язану зі сферою збереження їх здоров'я. Проаналізовані існуючі нормативно-правові документи з питань організації медичного забезпечення ЗС України, законодавчі акти з питань соціальних гарантій військовослужбовцям, а також результати соціологічних опитувань фахівців. Акцентується увага на необхідності доопрацювання нормативно-правової бази медико-соціального забезпечення військовослужбовців, пенсіонерів МО України, працівників ЗС України на державному і галузевому рівнях.

Ключові слова: військово-медична служба, здоров'я, медико-соціальна допомога.

Вступ. Здоров'я є непересічною цінністю, має важливе значення в житті кожної людини, становить ключовий аспект національної безпеки, визначає можливості досягнення індивідуального і суспільного добробуту та благополуччя, перспективи стійкого розвитку. В сучасних умовах значущість

здоров'я суттєво переосмислюється з урахуванням розуміння його як невід'ємного права людини, з точки зору існуючих загроз і викликів, зростаючих вимог до якості здоров'я, технологічних і фінансових можливостей його забезпечення.

У XXI столітті актуальною проблемою світового рівня є значна поширеність хронічних неінфекційних захворювань та факторів їх ризику, що обумовлює збільшення глобального тягаря хвороб і призводить до значних медико-соціальних втрат та економічних збитків. Ускладнюють ситуацію фінансові труднощі, екологічні загрози, несприятливі демографічні тенденції, а також прояви соціальної нерівності. Вирішення проблеми хронічних неінфекційних захворювань, які викликаються не лише біомедичними, а також поведінковими, середовищними, соціальними та економічними чинниками, потребує, перш за все, зміни парадигм у сфері охорони здоров'я.

Існуючі проблеми охорони здоров'я є непростими для вирішення, мають багатоаспектний комплексний характер, що обумовлює необхідність оновлення політики охорони здоров'я, розробки і реалізації нових стратегій та програм. Метою нової політики має бути поліпшення здоров'я, підвищення рівня благополуччя населення, скорочення нерівності стосовно здоров'я і забезпечення стійкості систем охорони здоров'я, орієнтованих на людину. Стратегічні завдання політики повинні передбачати співпрацю усіх причетних структур зі збільшенням сумарного внеску на основі партнерства, встановлення загальних пріоритетів, удосконалення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і розширення участі зацікавлених сторін, прискорене впровадження інноваційних підходів завдяки лідерству.

Успішна боротьба з реальними загрозами для здоров'я населення лежить у площині комплексного інтегрального міжсекторального підходу на програмно-цільовій основі. Вирішення проблем громадського здоров'я потребує поліпшення визначальних його детермінант, скорочення поширеності чинників ризику, впровадження сучасних стратегій профілактики та формування здорового способу життя. На це націлюють резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (2011 р.), резолюція 60-ої сесії Європейського регіонального комітету ВООЗ (2008 р.), низка резолюцій Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я тощо.

У відповідь на нові виклики та загрози країни Європейського регіону ВООЗ розробили нову європейську політику Здоров'я-2020 як стратегічну платформу, засновану на цінностях, орієнтовану на конкретні дії, з можливістю адаптації до конкретних реалій. Цінності політики включають визнання і захист права людини у сфері здоров'я, принципи солідарності, соціальної справедливості і стійкості, універсальність, право участі у прийнятті рішень, захист людської гідності, автономність, відсутність дискримінації, гендерну рівність, прозорість, підзвітність. Нова політика «Здоров'я-2020» звернена до всіх структур державного управління і всього суспільства, які роблять внесок в охорону здоров'я та піднесення рівня благополуччя.

Метою Загальнодержавної програми «Здоров'я-2020: український вимір» (далі – Програма) є збереження та зміцнення здоров'я, профілактика

захворювань, зниження захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я [1].

Одним із пріоритетних напрямків у своїй роботі керівництво держави визначило низку заходів, спрямованих на покращення соціального захисту широких верств населення України, до яких слід віднести і військовослужбовців, військових пенсіонерів, членів їх сімей та працівників ЗС України.

Військовослужбовці є представниками специфічної сфери діяльності, вони виконують соціально відповідальні функції, покладені на них державою і суспільством; як і всі люди, вони потребують предметів споживання, послуг (у т.ч. і медичних), житла тощо, необхідних їм для якісного виконання військового обов'язку. Неможливість задовольнити перелічені потреби суттєво позначається на повноті і якості виконання ними своїх обов'язків.

У практиці розвинутих країн проблеми захищеності військовослужбовців вирішуються шляхом комплексної взаємодії усіх чинників, які забезпечують цій категорії нормальні умови для повсякденної життєдіяльності і якісного виконання покладених на них специфічних задач.

Так, середньорічні витрати на одного військовослужбовця в країнах НАТО становлять 70 тисяч доларів з коливаннями від 12 тис. 700 дол. (Туреччина) до 191 тис. 100 дол. (США); в Росії – 3 тис. 750 дол. Для порівняння в Україні ці витрати становлять 1 тис. 550 дол. [2].

На даний час права і соціально-економічні гарантії військовослужбовців в Україні визначені законодавчими актами [3-6]. В той же час, аналіз практичної реалізації цих законів свідчить про те, що вони виконуються частково, або взагалі носять декларативний характер. Це стосується в першу чергу забезпечення житлом, соціально-побутовим та медичним забезпеченням.

В даній публікації автор пропонує розглянути тільки одну із складових медико-соціального захисту військовослужбовців, пов'язану зі сферою збереження їх здоров'я. Вирішення зазначеної проблеми покладено на медичну службу Збройних Сил України, яка існує як окремий вид забезпечення ЗС України в мирний і воєнний час.

Матеріали та методи. В дослідженні використані наукові публікації, існуючі нормативно-правові документи з питань організації медичного забезпечення ЗС України, законодавчі акти з питань соціальних гарантій військовослужбовцям. Використані також результати соціологічних опитувань фахівців. Методи досліджень: аналітичний, історичний, логічний, системного підходу.

Об'єктом дослідження є система медико-соціального забезпечення військовослужбовців і пенсіонерів МО України; предмети дослідження – результати виконання діючих законів України з питань медико-соціального захисту, організація медичного забезпечення військовослужбовців, медико-соціальне забезпечення зазначених категорій населення України.

Результати дослідження та їх обговорення. За минулий період керівництвом військово-медичної служби проведено значний обсяг роботи з

удосконалення нормативно-правової бази діяльності медичної служби, формування медичного забезпечення за територіальним принципом, удосконалення організаційно-штатних структур медичних частин і закладів, впровадження основних управлінських вертикалей (лікувально-діагностичної, санітарно-епідеміологічної, медичного постачання).

Статус медичної служби ЗС України визначають діючі накази МО України: Наказ МО України від 10.05.2007р. № 235 «Про затвердження Положення про організацію та здійснення медичного забезпечення ЗС України за територіальним принципом», Наказ МО України від 20.02.2008р. № 59 «Про затвердження Положення про Військово-медичні клінічні центри ЗС України», «Положення про Військово-медичний департамент МО України», Наказ МО України від 20.02.2008р. № 57 «Положення про військовий мобільний госпіталь (багатoproфільний) на 100 ліжок», Наказ МО України від 04.03.2008р. № 82 «Положення про Центр медичної реабілітації, санаторного лікування та спеціальної підготовки особового складу Повітряних та Військово-Морських Сил ЗС України» та ін.

В 2007 році Начальником ГШ ЗС України – Головнокомандувачем ЗС України затверджено основоположний документ, який визначає медичне забезпечення окремим видом забезпечення військ (сил), яке являє собою систему заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я військовослужбовців, надання їм необхідної медичної допомоги, лікування та найшвидшого відновлення праце- і босездатності після захворювань і травм на рівні, що відповідає сучасним досягненням медичної науки та положенням міжнародних угод.

В той же час, медичне забезпечення можна визначити як комплекс заходів, спрямованих на підвищення боєготовності, босездатності та функціональної надійності особового складу ЗС України [7, 9], запобігання виникненню і розповсюдженню захворювань, своєчасне надання медичної допомоги пораненим і хворим, їх евакуацію та лікування, медичну реабілітацію та якнайшвидше повернення до строю. До складових медичного забезпечення відносяться лікувально-профілактичні, лікувально-евакуаційні, санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи, забезпечення медичним майном, а також медична розвідка, підготовка медичних кадрів, наукове вирішення проблем військової медицини.

Виходячи із зазначеного, першочерговим заходом в системі медичного забезпечення ЗС України виступає її складова – збереження та зміцнення здоров'я військовослужбовців. На наш погляд, стан здоров'я військовослужбовців доцільно розглядати як інтегральний показник впливу наступних чинників: здоров'я нації, на долю якого приходить 30% загальної питомої ваги впливу цих чинників; умови військової праці (30% відповідно); загальні заходи щодо збереження та зміцнення здоров'я (30%); медична допомога, лікування і реабілітація (10% відповідно).

Розв'язання проблем, пов'язаних з впливом першого і четвертого чинників вимагає створення нормативно-правової бази в галузі охорони здоров'я населення і базується на державних стандартах. Виконання вимог другого і

третього чинників потребує також законодавства щодо якісного виконання не тільки медичною службою, але й іншими службами норм і правил щодо охорони здоров'я військовослужбовців.

Військовослужбовці, працівники ЗС України, як і усі громадяни України, мають право на медико-соціальну допомогу при захворюванні, втраті працездатності та в інших випадках. Медико-соціальна допомога включає профілактичну, лікувально-діагностичну, реабілітаційну, протезно-ортопедичну і зубопротезну допомогу, а також заходи соціального характеру по догляду за хворими, непрацездатними та інвалідами, включаючи виплату допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

Медико-соціальна допомога взагалі надається медичними, соціальними працівниками та іншими спеціалістами в закладах державної, галузевої (місцевої) і приватної системи охорони здоров'я, а також в закладах системи соціального захисту населення. Одним з найважливіших розділів медико-соціального захисту є лікувально-профілактичне забезпечення у системі охорони здоров'я військовослужбовців. До основних лікувально-профілактичних заходів належать диспансеризація, амбулаторне, стаціонарне і санаторно-курортне лікування військовослужбовців.

Диспансеризація включає медичний контроль за станом здоров'я особового складу, завчасне виявлення захворювань, вивчення умов служби і побуту військовослужбовців, виявлення факторів, які негативно впливають на їх здоров'я, проведення профілактичних і лікувально-оздоровчих заходів.

Обсяг роботи військово-медичної служби за даними напрямками характеризують наступні показники. На медичному забезпеченні Збройних Сил України перебувають 1 млн. 180 тис. осіб, в тому числі 149 тис. військовослужбовців, близько 395 тис. військовослужбовців запасу та у відставці, близько 585 тис. членів сімей військовослужбовців та 51 тис. працівників Збройних Сил України. У тому числі, серед усіх цих категорій велика кількість учасників бойових дій, учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, ветеранів військової служби та інших пільгових категорій.

Загальна ліжкова місткість військово-медичних клінічних центрів та військових госпіталів Збройних Сил України складає 6075 ліжок.

Загальна ліжкова місткість центрів реабілітації та санаторного лікування складає 5325 ліжок, що дозволяє щорічно пролікувати майже 84 тис. осіб, які законодавчо мають право на пільгове санаторно-курортне лікування.

Протягом 2011 року пройшли лікування у військово-медичних закладах:

- військовослужбовців – 69156 (51,5%);
- працівників Збройних Сил України – 862 (0,5%);
- пенсіонерів Міністерства оборони України – 36118 (22,2%);
- членів сімей військовослужбовців – 1404 (0,9%);
- військовослужбовців інших силових відомств – 2012 (1,2%);
- інші категорії хворих – 38713 (23,7%).

Оздоровились та пройшли санаторно-курортне лікування у центрах медичної реабілітації та санаторного лікування Збройних Сил України 15118

осіб, які мають право на пільги, що складає 88,7% виконання плану санаторно-курортного лікування пільгових категорій осіб. Із них:

- військовослужбовців, ветеранів військової служби – 6303 (57,2%);
- членів їх сімей – 4196 (38,1%);
- працівників Збройних Сил України – 523 (4,7%).

У 2011 році на санаторно-курортне лікування та медичну реабілітацію військовослужбовців, ветеранів військової служби, членів їх сімей, працівників Збройних Сил України було спрямовано 31,148 млн. грн.. На санаторно-курортне лікування ветеранів та інвалідів війни у 2011 році було передбачено 18,333 млн. грн., що дало можливість забезпечити санаторними путівками 3936 осіб цієї категорії.

Запорукою медико-соціального захисту військовослужбовців є досконала нормативно-правова база. Наводимо коротку характеристику змісту окремих нормативно-правових актів з цих питань.

Основи законодавства України про охорону здоров'я (Закон України від 19.11.92) та Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги (Закон України від 07.07.11 № 3611-VI) надають кожній людині природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. В Законі зазначається, що суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України; вони забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, удосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя. Основи законодавства України про охорону здоров'я визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулюють суспільні відносини у цій галузі з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості [3].

Закон України Про військовий обов'язок і військову службу (від 25.03.92 № 2232-XII.), Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань військового обов'язку і військової служби (від 11.05.07 № 1014-V) та Закон України Про внесення змін до Закону України Про військовий обов'язок і військову службу (від 21.01.10 № 1834-VI) здійснюють правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни.

Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України. Військовий обов'язок встановлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту

(далі – Збройні Сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

Військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язаній із захистом Вітчизни. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби. Правовою основою військового обов'язку і військової служби є Конституція України (254к/96-ВР), цей Закон, Закон України “Про оборону України” (1932-12), “Про Збройні Сили України” (1934-12), “Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію” (3543-12), інші закони України, а також прийняті відповідно до них укази Президента України та інші нормативно-правові акти щодо забезпечення обороноздатності держави, виконання військового обов'язку, проходження військової служби та статусу військовослужбовців, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [4].

Закон України Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист (від 24.03.98 р. № 203/98-ВР) встановлює статус ветеранів військової служби, визначає основні засади державної політики щодо соціального захисту громадян, звільнених з військової служби та членів їх сімей, визначає гарантії, які забезпечують їм гідне життя, активну діяльність, шану та повагу в суспільстві.

Державна політика стосовно ветеранів військової служби, здійснюється в рамках обов'язкових цільових державних і місцевих програм соціального захисту ветеранів військової служби, спрямованих на забезпечення реалізації гарантій та пільг, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами для ветеранів військової служби та членів їх сімей.

Реалізація обов'язкових цільових державних і місцевих програм соціального захисту ветеранів військової служби здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Держава гарантує кожному ветерану військової служби нарівні з іншими громадянами можливості в економічній, соціальній, політичній сферах щодо задоволення різноманітних життєвих потреб, а також подає різні види допомоги шляхом: 1) реалізації права на працю відповідно до рівня професійної підготовки та цільових програм соціальної адаптації; 2) створення умов для підтримки та поліпшення здоров'я з метою забезпечення активного довголіття; 3) надання пільг, компенсацій та соціальних гарантій у процесі трудової діяльності та заслуженого відпочинку; 4) реалізації цільових програм поліпшення житлових умов; 5) організації соціально-побутового обслуговування; 6) пенсійного забезпечення відповідно до законодавства.

Ветерани військової служби та члени їх сімей нарівні з іншими громадянами користуються всіма соціально-економічними правами і свободами, закріпленими Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами України.

Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі коштів, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, та інших джерел, не заборонених законодавством [5].

Закон України Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту (від 22.10.93 № 3551-XII) та Закон України Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (від 18.09.12 року № 5279-VI) визначають правовий статус ветеранів війни, забезпечує створення належних умов для їх життєзабезпечення, сприяє формуванню в суспільстві шанобливого ставлення до них.

Закон спрямований на захист ветеранів війни шляхом: 1) створення належних умов для підтримання здоров'я та активного довголіття; 2) організації соціального та інших видів обслуговування, зміцнення матеріально-технічної бази створених для цієї мети закладів і служб та підготовки відповідних спеціалістів; 3) виконання цільових програм соціального і правового захисту ветеранів війни; 4) надання пільг, переваг та соціальних гарантій у процесі трудової діяльності відповідно до професійної підготовки і з урахуванням стану здоров'я.

Підтримання здоров'я забезпечується наступними заходами: 1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів; 2) першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів); 3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування; 4) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміни місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи; 5) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів; 6) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація.

Фінансування витрат, пов'язаних з введенням в дію цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів [6].

Фактичний стан впровадження перелічених документів стосовно статусу військово-медичної служби та забезпечення медико-соціальних гарантій військовослужбовцям і військовим пенсіонерам, на погляд авторів, не має достатнього нормативно-правового, фінансового і організаційного оформлення. Яскравим свідченням відсутності системного підходу до вирішення питань здоров'я даних категорій є Закон України «Про охорону праці», який визначає основні положення реалізації конституційного права громадян України на охорону життя і здоров'я під час їх трудової діяльності, але не стосується військовослужбовців. Не визначені права військовослужбовців під час проходження служби в мирний час, які працюють в екстремальних умовах, небезпечних для здоров'я і життя. Не передбачені можливості відшкодування моральних збитків внаслідок фізичного або психічного травмування [8].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день майже не існує законодавчих актів, які вимагають та регулюють діяльність інших відомств та служб Міністерства оборони України по виконанню ними норм і правил щодо охорони здоров'я згаданих категорій. Фактично система військової охорони здоров'я, яка є на сьогодні в ЗС України, представлена тільки підсистемою медичної допомоги хворим і не виконує такої важливої функції, як охорона професійного здоров'я військовослужбовців (та їх медико-соціального захисту), що в розвинутих державах вважається одним з важливих елементів боєздатності і боєготовності військ [8,10].

Враховуючи низький відсоток використання штатної ліжкової потужності військових санаторіїв щодо оздоровлення та медичної реабілітації військовослужбовців (щорічно проходять санаторно-курортне лікування та оздоровлення 15,1 тис. осіб, які мають право на пільги, а на медичному забезпеченні майже 1,18 млн. осіб, крім того, більшість санаторіїв здійснюють свою діяльність тільки в теплу пору року), що призводить до не оправдано низького відсотку охоплення всіх категорій, які мають право на оздоровлення та медичну реабілітацію і лікування у відомчих санаторно-курортних закладах виникає нагальна потреба перегляду системи роботи цих закладів та переходу на цілорічну організацію їх роботи.

Висновки:

1. На основі вимог Загальнодержавної програми «Здоров'я-2020: український вимір» щодо збереження та зміцнення здоров'я військовослужбовців, зниження захворюваності шляхом її профілактики, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення соціальної справедливості в питаннях санаторно-курортного забезпечення всіх категорій, які мають на це право і захисту прав громадян на охорону здоров'я, існуюча система медико-соціального забезпечення військовослужбовців, пенсіонерів МО України, працівників ЗС України вимагає суттєвого доопрацювання, що в першу чергу передбачає удосконалення нормативно-правової бази на державному і галузевому рівнях шляхом створення Програми розвитку системи медичного забезпечення ЗСУ на 2013-2017 роки, в якій передбачити комплекс заходів щодо удосконалення та розвитку системи медичного і санаторно-курортного забезпечення особового складу ЗС України, військових пенсіонерів, членів сімей військовослужбовців. Першочерговими завданнями в рамках поліпшення стану організації медичного забезпечення означеного контингенту визначено заходи щодо: 1) посилення профілактичної спрямованості діяльності медичної служби; 2) створення умов для формування здорового способу життя, його пропаганди; 3) медико-гігієнічне виховання військовослужбовців; 4) організації дозвілля, оздоровлення та відпочинку; 5) розвитку фізичної культури і спорту.

2. З метою досягнення максимальної ефективності діяльності Державної служби надзвичайних ситуацій України, закладів охорони здоров'я Міністерства оборони України, силових міністерств і відомств та Міністерства охорони здоров'я України передбачити створення фундаментальної системи поглядів на організацію та здійснення медичного забезпечення населення та

військовослужбовців в особливий період шляхом розробки взаємно-погоджених нормативно-правових документів з організації медичного забезпечення на державному рівні, до яких відносяться: Військово-медична доктрина; Концепція медичного забезпечення на перспективний період; Закон про стандарти професійного здоров'я військовослужбовців та медичної допомоги у ЗС України; Державна програма охорони професійного здоров'я; Закон про страхування медицину в ЗС України та ін.

3. Державна програма у сфері професійного здоров'я зазначеної категорії осіб має передбачити спрямування основних зусиль в системі охорони здоров'я військовослужбовців на удосконалення якісного та ефективного медичного забезпечення і медичного супроводу фізичної, професійної та бойової підготовки особового складу, поліпшення рівня його психофізіологічних резервів, створення умов здорового способу життя, гарантованих стандартів інноваційних технологій стосовно амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної медичної допомоги.

4. Досягнення позитивних результатів щодо медико-соціального забезпечення військовослужбовців, пенсіонерів МО України, працівників ЗС України мають базуватись на систематичному контролі стану виконання означених завдань та постійному утримуванні в полі зору керівництва і служб Міністерства оборони України, та інших силових міністерств і відомств держави.

5. З метою створення дійової, як у мирний час, так і на особливий період системи організації взаємодії між військово-медичними службами усіх військових формувань, ДСМК та МОЗ України вкрай необхідне створення взаємно-погодженого документа на особливий період.

Література:

1. Проект Загальнодержавної програми «Здоров'я-2020: Український вимір», – С. 2.

2. Білий В.Я. Концепція професійного здоров'я військовослужбовців у Програмі будівництва та розвитку Збройних Сил України / В.Я. Білий, О.О. Сохін, М.М. Вовкодав, В.І. Варус // Наука і оборона. – 2000. – №3. – С. 22-26.

3. Закон України від 19.11.1992 р. Основи законодавства України про охорону здоров'я.

4. Закон України від 25.03.1992 р. Про військовий обов'язок і військову службу.

5. Закон України від 1998 р. Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист.

6. Закон України від 1993 р. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту.

7. Варус В.І. Актуальні проблеми охорони здоров'я військових спеціалістів, які працюють в екстремальних умовах / Наука і оборона. – 1999. – №1. – С. 55-58.

8. Білий В.Я. Інтегрована система охорони здоров'я військовослужбовців у забезпеченні боєготовності Збройних Сил України / В.Я. Білий, М.М. Вовкодав // Наука і оборона. – 1999. – №1. – С. 49-54.

9. Варус В.І. Стратегія превентивної медицини в охороні професійного здоров'я військовослужбовців ЗС України у XXI сторіччі / Наука і оборона.- 2001. – №2. – С. 20-23.

ПРОБЛЕМЫ МЕДИКО-СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ ВООРУЖЁННЫХ СИЛ УКРАИНЫ И ПЕНСИОНЕРОВ МО УКРАИНЫ

Печиборщ В.П.

Резюме. В данной публикации автор рассматривают одну из составляющих медико-социальной защиты военнослужащих, связанную со сферой сохранения их здоровья. Проанализированы существующие нормативно-правовые документы по вопросам организации медицинского обеспечения ВС Украины, законодательные акты в вопросах социальных гарантий военнослужащим, а также результаты социологических опросов специалистов. Акцентируется внимание на необходимости доработки нормативно-правовой базы медико-социального обеспечения военнослужащих, пенсионеров МО Украины, работников ВС Украины на государственном и ведомственном уровнях.

Ключевые слова: военно-медицинская служба, здоровье, медико-социальная помощь.

THE PROBLEMS OF MEDICAL AND SOCIAL PROTECTION OF SERVICEMEN OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND RETIREES OF UKRAINE

V.Pechiborsch

Summary. In this paper, the author considered a component of the health social security, related to the field to preserve their health. Analyzed the existing legal documents on the organization of medical support of Armed Forces of Ukraine, acts in matters of social guarantees to servicemen, as well as the results of opinion polls of experts. Focuses on the need to improve the regulatory framework of medical and social services personnel, retirees of Ukraine, the Ukrainian Armed Forces personnel at the national and departmental levels.

Keywords: military medical service, health, medical and social assistance.

УДК 614.2:613.67

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ ВИМОГ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ, ЯКІ НЕСУТЬ СЛУЖБУ У СПЕЦІАЛЬНИХ ФОРТИФІКАЦІЙНИХ СПОРУДАХ

Мороз Г.З., Бібік Т.А. Ткачук І.М.

Головний військово-медичний клінічний центр «ГВКГ»

Резюме. Аналіз результатів медико-соціологічного опитування військовослужбовців, які несуть службу у спеціальних фортифікаційних спорудах, показав невідповідність між рівнем їх поінформованості щодо здорового способу життя і практичним виконання, що обумовлює необхідність формування у даного контингенту осіб домінуюти здорового способу життя і цінності здоров'я через просвітницькі та профілактичні заходи.

Ключові слова: військовослужбовці, здоровий спосіб життя.

Вступ. Здоров'я військовослужбовців знаходиться у тісному зв'язку з соціально-економічними умовами, факторами служби та побуту, станом лікувально-профілактичного забезпечення, способом життя. Огляд